

Reactie Rijksvastgoedbedrijf op internetconsultatie "Wijziging van de Warenwetregelgeving attractie- en speeltoestellen" 2023"

Datum
5 september 2025

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) heeft kennisgenomen van de consultatieversie van de *Wijziging van de Warenwetregelgeving attractie- en speeltoestellen 2023*. Het RVB onderschrijft vanzelfsprekend het belang van een goed en robuust wettelijk kader voor de veiligheid van gebruikers van attractie-, speel- en activiteit toestellen. Toch constateert het RVB dat de voorgestelde regelgeving op cruciale punten tekortschiet, disproportioneel is en de uitvoerbaarheid ernstig in gevaar brengt. De hoeveelheid kritiek is zo breed, dat wij besloten hebben om als collega Rijksdienst ons te beperken tot de onderstaande punten. Het zijn allemaal issues met betrekking tot de Activiteitstoestellen waar wij direct of indirect ook mee te maken kunnen hebben en waar wij principiële bezwaren in zien.

1. Exclusieve toedeling keuringen aan ISO/IEC 17065-instellingen

Het voorstel bepaalt dat ingebruiknamekeuringen van activiteit toestellen uitsluitend mogen worden uitgevoerd door NEN-EN-ISO/IEC 17065 geaccrediteerde instellingen. Deze exclusiviteit mag weliswaar blijken uit de Europese harmonisatie, maar is naar ons oordeel niet verdedigbaar. Te meer omdat geen enkel ander Europees land zo iets heeft als het Nederlandse WAS.

ISO/IEC 17065 is primair gericht op certificatie-instellingen die producten, processen of diensten beoordelen. Bijna altijd in de vorm van een typekeuring. De norm waarborgt het hoogste niveau aan onafhankelijkheid en onpartijdigheid, maar stelt omgekeerd géén eisen aan de inhoudelijke deskundigheid op toestel-specifiek niveau. Een 17065-instelling kan daarmee formeel voldoen aan de accreditatie, zonder over de benodigde toestel specifieke kennis van de (NEN-EN) normen van het te keuren activiteitstoestel te beschikken zoals: klimparken, high- & low-rope parcoursen, ziplines of boulderblokken.

ISO/IEC 17020 daarentegen is juist specifiek toegespitst op aantoonbare vakinhoudelijke deskundigheid, detailkennis van de te keuren en inspecteren objecten en toestellen en borging van het technische oordeel. 17020-instellingen beschikken over veel meer relevante ervaring en diepgaande expertise met betrekking tot activiteitstoestellen. En ook zij kunnen ingebruiknamekeuringen (zgn. "inaugurele inspecties" waarbij zowel ontwerp, productie en montage beoordeeld worden) uitvoeren. Bovendien garandeert een 17020-accreditatie in gelijke mate als een 17065-instelling, het kunnen functioneren als ZBO (zelfstandig bestuursorgaan). Hun onafhankelijkheid is wellicht iets beperkter dan bij 17065, maar het deskundigheidsniveau is vele malen hoger en daarmee direct veiligheidsrelevant. En dat is nu precies de bedoeling van het gewijzigde WAS: een betere veiligheid dient te prevaleren boven het voldoen aan een Europees geharmoniseerde standaard die geen rekening heeft gehouden met de uitzonderingspositie van het WAS in een land zoals Nederland.

Door ISO 17020-instellingen uit te sluiten, wordt de markt van deskundige keuringsinstanties nodeloos beperkt, worden kosten opgedreven en ontstaat een schijnzekerheid: onafhankelijkheid wordt verabsoluteerd, terwijl feitelijke deskundigheid – de kern van een veilige beoordeling – onvoldoende wordt gewaarborgd.

Voorstel: laat zowel ISO 17020- als ISO 17065-instellingen toe om ingebruikname-keuringen van Activiteitstoestellen uit te voeren, zodat onafhankelijkheid deskundigheid én de bijbehorende kosten in de juiste balans worden geborgd.

2. Opleidingseisen keuringsdeskundigen

In de ministeriele Regeling wordt bepaald dat de persoon die keuringen uitvoert een technische beroepsopleiding moeten hebben afgerond. Het RVB acht dit voor de activiteitstoestellen onjuist en onwerkbaar.

Want in Nederland bestaan geen beroepsopleidingen die specifiek gericht zijn op het keuren van activiteitstoestellen. De voorhanden zijnde opleidingen (bijna allemaal gericht op elektrotechniek, werktuigbouw, automotieve en veiligheidsmanagement) zijn generiek of te afwijkend qua technisch-inhoudelijke kennis en dragen dan ook nauwelijks bij aan de vereiste toestel-specifieke kennis. De veiligheid van activiteitstoestellen is daarentegen juist afhankelijk van deskundigheid in de concrete toepassing (bijvoorbeeld klimmen, adventure, boulderen, survivalruns of skibanen).

Daarnaast geldt dat algemene competenties voor het uitvoeren van keuringen en inspecties reeds geborgd zijn via de accreditaties onder zowel ISO 17020 als ISO 17065. Het opnemen van aanvullende opleidingsvereisten in de wetstekst leidt daarom tot doublures, bureaucratische lasten en een papieren werkelijkheid zonder veiligheidswinst.

Voorstel: vervang de bepalingen door de normatieve eis dat de keuringsdeskundige *"beschikt over een toestel-specifieke opleiding en aantoonbare ervaring"*.

3. Overgangstermijn

De voorgestelde overgangstermijn van twee jaar is evident onhaalbaar en onredelijk. In bijvoorbeeld het Bouwbesluit geldt eveneens, dat bestaande bouwwerken niet met terugwerkende kracht hoeven te voldoen aan nieuwe voorschriften. Hetzelfde rechtsbeginsel dient hier te gelden: bestaande activiteitstoestellen mogen niet worden geconfronteerd met disproportionele verplichtingen die praktisch niet uitvoerbaar zijn. Bedenk dat de meeste activiteitstoestellen kapitaalintensieve en infrastructurele investeringen zijn waarop langjarig wordt afgeschreven. Totaal iets anders dan een gemiddeld speeltoestel. Het zou volledig onrealistisch zijn om te veronderstellen dat omwille van een extreem korte overgangsperiode hun toestellen versneld zouden moeten afschrijven terwijl er tegelijkertijd bij deze vaak kleine ondernemers uit het MKB geen of onvoldoende kapitaal aanwezig is om in een volledig "WAS-proof" inrichting opnieuw te investeren. Met een dergelijk korte overgangstermijn worden bedrijven letterlijk kapot gemaakt.

Bovendien geldt dat bij de eerste invoering van het WAS (BVAS) in 1997 een overgangstermijn van tien jaar is gehanteerd. Er is geen overtuigende reden waarom in de huidige situatie een termijn van slechts twee jaar passend zou zijn, te meer omdat de markt veel omvangrijker en diverser is geworden.

Voorstel: ken een eerbiedigende werking toe aan reeds verleende keuringen en certificaten, mits uitgevoerd door onafhankelijke en deskundige instellingen conform de relevante EN-normen, en stel de overgangstermijn op tien jaar.

4. Onderschatting van de lastendruk

In de toelichting op de wijzigingen van het WAS wordt gesteld dat de wijziging slechts effect heeft op ca. 58 klimparken, 38 kartbanen en 96 trampolineparken. Deze aantallen zijn volstrekt onrealistisch en misleidend. De 58 klimparken zijn afkomstig van een commerciële website waarop uitsluitend betalende parken vermeld staan. In werkelijkheid zijn er naast deze parken nog minstens 200–250 kleinere inrichtingen met losse ziplines of challenges. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Scoutinggroepen, bedrijfstrainings- en eventbedrijven, sociaal-pedagogische instellingen etc.

De toelichting op de wijziging doet lijken alsof het alleen maar gaat over klimbossen, ziplines, trampolinecentra en kartbanen. Maar dat is zeker niet het geval! Afhankelijk van gebruik zullen er ook nog eens honderden klim- en boulderwanden onder het gewijzigde WAS gaan vallen. En conform de definitie van activiteitstoestellen zullen bovendien ook andere "toestellen" zoals survivalrunbanen, skatebanen en skibanen geraakt worden. Het ministerie heeft verzuimd om een fatsoenlijke inventarisatie op te stellen van de werkelijke werkingssfeer en geeft met de huidige toelichting een volledig verkeerd beeld van de markt.

Samenvattend

Het gaat dus potentieel om meer dan 1.000 inrichtingen. Het is onbegrijpelijk en maatschappelijk onaanvaardbaar dat het ministerie de effecten zo ernstig bagatelliseert. Deze onderschatting leidt tot verkeerde beleidsafwegingen en tot een onjuist beeld richting Tweede Kamer en betrokken sectoren.

Conclusie

Het Rijksvastgoedbedrijf acht de voorgestelde wijziging in de huidige vorm niet uitvoerbaar, niet proportioneel en juridisch onvoldoende onderbouwd. Wij verzoeken het Ministerie van VWS dringend om de regelgeving op de volgende punten te herzien:

1. Keuringen van activiteitstoestellen openstellen voor zowel ISO 17020- als ISO 17065-instellingen;
2. Opleidingseisen beperken tot toestel-specifieke deskundigheid en ervaring;
3. Een eerbiedigende werking invoeren en de overgangstermijn op tien jaar stellen;
4. De impact en lastendruk realistisch en volledig in kaart brengen.

Alleen met een dergelijke herziening kan de veiligheid van activiteitstoestellen op een geloofwaardige, proportionele en maatschappelijk gedragen wijze worden geborgd.

Met sportieve groet,

Ing. N.L. (Nauk) van der Donk
Expert Vastgoed en Infrastructuur
Hoofd Kennisgebied Sport-, Beweeg- en Trainingsfaciliteiten